

in XVII. stoletju so Malorusi v Lvovu, Vilni in drugod pisali svoje knjige z ruskim pravopisom, toda zlog in duh je bil poljski. Pa to ni bila le posledica poljskega gospodstva nad Malorusi, ker se podoben vpliv, dasi manjši, kaže tudi v velikoruskem jeziku. V ruskem jeziku je neprimerno več poljskih besed, kakor ruskih v poljščini.

V onem času, ko je bil staropruski jezik pod poljskim vplivom, je na litevski jezik vplivala ruščina. Od XVI. stoletja pa je pojemal ruski vpliv; na njegovo mesto je prišel poljski. Litvani novega vpliva niso razločevali od prejšnjega; ohranili so od Rusov izposojene besede in jim dali poljsko obliko ter privzeli mnogo novih poljskih besed. Tako je litevski jezik, v katerem so Litvini pisali še pred nekoliko leti, postal napol poljski. Zdaj izkuša „Mlada Litva“ svoj jezik očistiti in zajema iz starodavnega besednega zaklada, ki je pa le malo znan Litvinom; zato morajo v opombah pojasnjevati take izraze.

Dandanes stroga nadvlada tujih držav in narodna samozavest sosednih narodov izključuje vpliv poljskega jezika preko njega etnografskih mej. Zato se pa poljskemu jeziku odpira manjše, novo, dasi pravzaprav prastaro polje v Šleziji. Že Piasti so izgubili Šlezijo, ki je bila s tem cela stoletja odtrgana od Poljske in njenega vpliva. Zdaj pa v Šleziji iznova vstaja poljsko narodno življenje. Poljski jezik se je ohranil med preprostim narodom. Duhovniki brez vsake velikopoljske agitacije budé stoletja vspavano narodno zavest, in poljski narod prihaja na dan.

Najbolj se pa poljski jezik med slovan-skimi odlikuje po svoji novi mogočni literaturi. Poljska literatura se lahko meri z rusko in daleč prekaša češko.

„Zato ne samo naš jezik“, pravi Brückner, „ampak tudi novejša literatura najlepše priča o naši sposobnosti in pravici do življenja,“

F. Ks. G.

„Matica Poljska“ je iz ustanove Košciuszkega pred kratkim izdala prvo knjigo pod naslovom „**Tadeusz Kościuszko**“, spisal A. Chłoniowski. Delo je spisano, kakor zahteva ustanova, v patriotskem duhu. Na podlagi najnovejših znanstvenih raziskavanj slika pisatelj Košciuszka kot cvet in krono celega naroda. Knjiga je lepo opremljena z mnogimi slikami; ima 40 navadnih in dve barvani sliki. — Vel. 80, str. 133, cena 1 K.

Ognisko. — V Varšavi je pred kratkim izšla prva številka novega mesečnika „Ognisko“ pod uredništvom L. Straszewicza. List je urejen popolnoma na nov način, kakršnega dozdej še ni bilo v poljskem časopisju. List je namreč bogato ilustriran in ima namen vedo popularizirati, širiti jo v najširše vrste občinstva. Prva številka ima 15 tiskanih pol vel. 80 in 70 ilustracij. Ker ima list namen širiti izobrazbo v najširše kroge in tudi v nižje sloje, zato je nenavadno po ceni; v Rusiji stane 4 rublje, v Avstriji 10 K. — Poleg mnogih raznovrstnih znanstvenih člankov bo v listu zastopano tudi leposlovje. Ne moremo še popolnoma presoditi, v kakem duhu bo list urejevan, vendar je videti, da se bo držal srednje poti in se izogibal vseh kočljivih vprašanj.

Koncert „Glasbene Matice“ dné 18. januarja 1903. — Razlika mika. Po tem pregovoru nam je zadnjič „Glasbena Matica“ ponudila brez šumečega vojaškega orkestra bogat glasbeni užitek. Na vzpored je dela malone same češke skladbe čeških skladateljev. Sodelovali sta tudi dve mladi češki umetnici: gdč. Magda

Dvořák, koncertna pevka v Pragi, in gospodična Marija Herites, virtuosinja na goslih iz Prage. Vzporod je prijetno menjaval s solotočkami za petje in z mešanim ter moškim zborom. „Moravski dvospevi“ dr. A. Dvořáka so krasne skladbe, polne ognja in čuvstvovanja, in priznati se mora, da jih je mešani